

АГРОБІОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ЧОРНИЦІ ЩИТКОВОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Чорниця – остання з основних ягідних культур, освоєних сільськогосподарським виробництвом України. Її вирощування почалось в 20 столітті в США і Канаді де вона є однією з найпоширеніших культур. Цей рід нараховує від 150 до 200 видів, 26 з яких ростуть в північній Америці.

Пізніше інтерес до чорниці проявили і інші країни. Виробничі насадження були закладені в Британії, Німеччині, Швеції, Голландії, Данії, Італії, Франції, Польщі, Румунії та інших країнах Європи. Роботи з вивчення сортів чорниці проводилась і в країнах ближнього зарубіжжя.

Ця культура захоплює людей корисними, смачними і цілющими ягодами з лікувальними властивостями. Кущі відзначаються декоративністю, є чудовою прикрасою саду і садиби протягом всієї вегетації, особливо в період цвітіння та дозрівання ягід, восени, коли листки змінюють забарвлення із зеленого на буре, світло-рожеве, червонувате. І дуже важливо, що це досить прибуткова культура.

Селекцію цієї культури в нашій країні нині не проводять, що спонукає до вивчення адаптивності сортів чорниці іноземної селекції з метою підготовки рекомендацій щодо вирощування в Україні, зокрема в Лісостепу.

На відміну від традиційних в Україні плодово-ягідних культур чорниця характеризується рядом специфічних властивостей, які полягають в наступному:

- кущ має мало скелетних коренів без корневих волосків, їхню функцію з поглинання поживних речовин виконують численні тоненькі обростаючі корені, які обплутані мікоризою, завдяки співіснуванню міцелію кореневого гриба з кореневою системою рослина живиться; гриб розчиняє важкорозчинні

складні поживні речовини до простих, підвищуючи при цьому всисну здатність коріння;

- краще росте і розвивається в кислому середовищі (рН ґрунтового розчину < 5.0), пухких, вологих, торфових або багатих гумусом мінеральних ґрунтах .

Для адаптивності чорниці щиткової до нових ґрунтово-кліматичних умов України велике значення має дослідження її сортименту, морфологічних ознак рослин, їх агробіологічних властивостей.

На прояв морфологічних ознак мають значний вплив зміни клімату, агротехнічні умови, абіотичні та біотичні чинники довкілля.

Проводяться дослідження закономірностей росту, розвитку та плодоношення сортів чорниці щиткової в умовах Лісостепу України. Вивчаються морфологічні ознаки і біологічні властивості цього виду рослин. Дослідженнями встановлено, що твердження окремих авторів про високу зимостійкість чорниці щиткової в Умовах Лісостепу України не завжди підтверджується. За останні два роки виявлено, що навіть за помірних зимових температур і відносно м'яких зим підмерзали не тільки пагони однорічного приросту але й інших порядків галуження. Разом з тим встановлено, що їх регенерація в весняний період проходить дуже активно. Отже, вивчення інтродукції та адаптивності чорниці щиткової в умовах України є досить актуальним і має наукове і господарське значення. Закладання плантацій чорниці можливе тільки після всебічного дослідження біологічних властивостей цього виду рослин, їх пластичності до умов вирощування та визначення відповідного сортименту для конкретної ґрунтово-кліматичної зони.

